

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการศึกษาสำรวจ (Survey Study) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนและวิธีการวิจัยต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
3. กำหนดเครื่องมือและการสร้างเครื่องมือซึ่งใช้ในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจาก การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนด้วยตนเอง ต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนด้วยตนเอง
3. ศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร
4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. ศึกษาเกี่ยวกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยประชากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน มีจำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหารทั้งหมดจำนวน 31 คน ประชากรที่เป็นอาจารย์ทั้งหมดจำนวน 684 คนและประชากรที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในปีการศึกษา 2535 จำนวน 10 ท่าน รวมประชากรทั้งสิ้น 725 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยจำแนกประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (The Simple Random Sampling) และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาใช้การคัดเลือกโดยเลือกผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาตามที่กำหนดและให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาในแต่ละท่านแนะนำผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาท่านต่อไปจนกระทั่งครบจำนวนที่กำหนด โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรตามขั้นตอนดังนี้

1. สำหรับโรงเรียนพิจารณาเลือกจากโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้น 5 โรงเรียน

โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

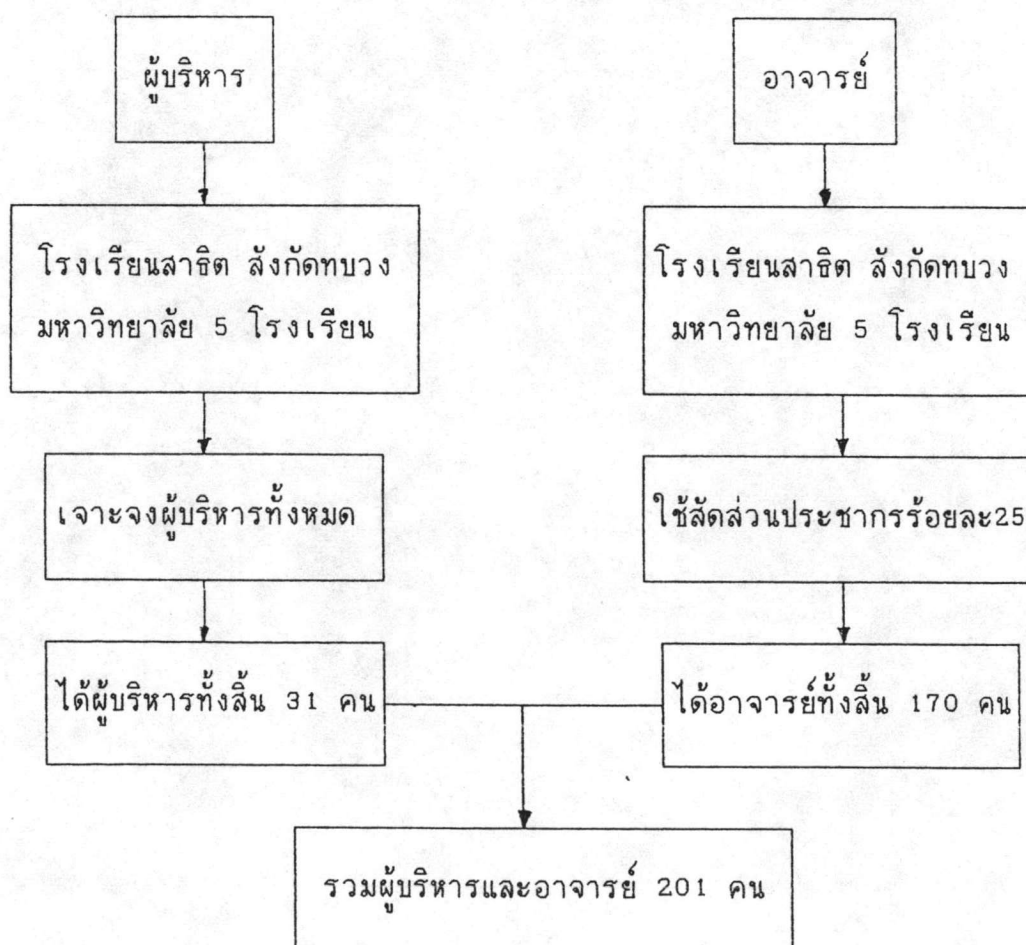
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

2. สำหรับผู้บริหาร พิจารณาเลือกจากอาจารย์ผู้ดำรงตำแหน่งผู้รับผิดชอบและมีอำนาจตัดสินใจในกิจกรรมในสายงานต่างๆของโรงเรียนได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นโดยทำหน้าที่ผู้บริหารของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้ง 5 แห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 31 คน โดยสุ่มแบบ

เจาะจง ใช้ผู้บริหารโรงเรียน จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารทั้งสิ้น จำนวน 31 คน

3. สำหรับอาจารย์ พิจารณาเลือกจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (The Simple Random Sampling) ใช้สัดส่วนประชากรร้อยละ 25 จากกลุ่มประชากรทั้งหมด เนื่องจากจำนวนประชากรมีขนาดเป็นร้อย จำนวนประชากรที่ควรสุ่ม คิดเป็นร้อยละไม่น้อยกว่า 25 % ของจำนวนประชากร ซึ่งถือว่าเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมดได้ โดยสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน มีขนาดของกลุ่มประชากรทั้งหมด 684 คน ได้กลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ทั้งสิ้น 170 คน ดังจะแสดงขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์ในแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการเลือกและจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสำหรับกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์
201 คน ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้
ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนสาธิต สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิต	ผู้บริหาร		อาจารย์		รวม
	ประชากร	ประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์	6	6	127	32	38
ปทุมวัน	9	9	73	18	27
ประสานมิตร	4	4	82	20	24
เกษตร	5	5	241	60	65
รามคำแหง	7	7	161	40	47
รวม	31	31	684	170	201

4. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา เพื่อศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์ เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 10 ท่าน จากหน่วยงานต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา เลือกอย่างเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดผู้ที่มีประสบการณ์ทาง
ด้านการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างน้อย 5 ปี และให้
ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาในแต่ละท่านแนะนำผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาท่านต่อไป (Snowball)
จนกระทั่งครบจำนวน 10 ท่าน จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา โดยมีสัดส่วนของ
ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาที่ไม่เกิดความลำเอียง ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา
ที่มีประสบการณ์ทางด้านการศึกษาในระบบโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน ผู้มีประสบการณ์
ทางด้านการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน และผู้
มีประสบการณ์ทางการศึกษาทั่วไป จำนวน 4 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ คือ

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัย การสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร หนังสือและรายงานผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาออกโรงเรียนวิธีเรียนด้วยตนเองและการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานทางการศึกษามีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ผลกระทบของการจัดการศึกษาออก โรงเรียนหลายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวง มหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นคำถามแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Ended) ในด้านการ จัดแผนการเรียน จำนวน 14 ข้อ ด้านการเรียน จำนวน 13 ข้อ ด้านการปกครอง จำนวน 14 ข้อ และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 11 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของการจัดการศึกษาออกโรงเรียนหลายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพ มหานคร ในด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครองและด้านกิจกรรม เสริมหลักสูตร โดยเป็นคำถามสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง (Open Ended)

ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก ตำรา จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาออก

โรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างข้อกระทงในแต่ละด้าน

2. ผู้วิจัยศึกษา แนวคิด หลักการ และการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร นำมาสรุปกรอบความคิดหลักที่จะใช้ในการวิจัยและกำหนดขอบเขตเนื้อหาในแบบสอบถาม

3. เสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาเพื่อขอคำแนะนำและร่วมกันคัดเลือกแก้ไขทั้งเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสม เพื่อเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

4. นำข้อกระทงในแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง โดยเฉพาะเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาข้อกระทงในแบบสอบถามว่ามีความตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมเนื้อหาเพียงใด เป็นรายชื่อ ตลอดจนพิจารณาลำดับที่ใช้ ทั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์การตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่าน จาก 7 ท่าน ที่ตอบว่าเหมาะสมเป็นเกณฑ์การคัดเลือกข้อกระทงนั้นไว้เป็นแบบสอบถาม ส่วนจำนวนภาษาที่ใช้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และตามที่ผู้วิจัยเห็นสมควร

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขทั้งด้านเนื้อหาและจำนวนภาษาตามที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง

6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง จำนวน 30 ท่าน โดยทดลองกับผู้บริหารและอาจารย์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครู เพชรบุรี วิทยาลัยการณ

7. หลังจากการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้วได้นำเครื่องมือมาคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

โดยได้ค่า α เข้าใกล้ 1 มากที่สุด จึงถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ซึ่งจากการที่ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้ว และนำเครื่องมือมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยได้ค่า α เท่ากับ .92 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับ 1 จึงถือว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่น และจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 แห่ง เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือแนะนำคำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม ไปถึงผู้บริหารของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษาทั้ง 5 แห่งเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารและอาจารย์ โดยขอความร่วมมือในการตอบและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมได้นัดหมายเวลาในการรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้ง 5 โรงเรียน

แบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา 5 แห่งจำนวน 31 ท่าน ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 31 ฉบับ ได้รับกลับคืน 28 ฉบับ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอาจารย์ ซึ่งลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 จากจำนวนอาจารย์ในแต่ละโรงเรียน จำนวน 170 คน ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 170 ฉบับ ได้รับกลับคืน 153 ฉบับ

4. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาทั้ง 10 ท่าน เพื่อขอนัดหมายในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science - X : SPSS - X) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำข้อคำถาม ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละและนำไปเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง และความเรียง โดยหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ในตอนที่ 2 โดยนำคำตอบมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและสรุปนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในรูปของตารางประกอบความเรียง

อนึ่งในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อคำถามตอบ ในแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบประเมินค่า ได้กำหนดค่าคะแนนของแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับคะแนน	2	หมายถึง	สภาพที่พบนั้น ๆ ในด้านบวก ระดับดีมาก
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	สภาพที่พบนั้น ๆ ในด้านบวก ระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	0	หมายถึง	สภาพที่พบนั้น ๆ ไม่เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
ระดับคะแนน	-1	หมายถึง	สภาพที่พบนั้น ๆ ในด้านลบ ระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	-2	หมายถึง	สภาพที่พบนั้น ๆ ในด้านลบ ระดับมาก

และในการแปลความหมายของคะแนนมีเกณฑ์การพิจารณาโดยกำหนดค่าดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	1.50	ถึง	2.00	หมายความว่า	สภาพในด้านดีมาก
ค่าเฉลี่ย	0.50	ถึง	1.49	หมายความว่า	สภาพในด้านดีปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	0.49	ถึง	- 0.49	หมายความว่า	สภาพที่ไม่พบ
ค่าเฉลี่ย	-0.50	ถึง	- 1.49	หมายความว่า	สภาพในด้านไม่ดีปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	-1.50	ถึง	- 2.00	หมายความว่า	สภาพในด้านไม่ดีมาก

3. วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) โดยการนำมารวบรวมสรุปนำเสนอในรูปของความเรียงประกอบตาราง

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา โดยการนำข้อมูลมารวบรวมสรุปและเสนอในรูปของความเรียงประกอบตาราง